

2013

Handicappolitik i Norddjurs Kommune

Norrdjurs Kommunes handicappolitik skal sikre, at borgere med et handicap får mulighed for at deltage i samfundslivet på lige fod med alle andre.

Politikken bygger videre på den tidligere handicappolitik, men afspejler nu i højere grad kommunens øgede fokus på inklusion, tværgående indsatser og aktiv inddragelse af borgerne.

Læsevejledning

Handicappolitikken består af følgende dele:

- **Ramme og målgrupper:** Beskriver de konkrete rammer, der sættes for handicappolitikken af FN's "Standardregler om lige muligheder for handicappede" og "Konvention om rettigheder for personer med handicap"
- **Vision:** Udpeger retningen for Norrdjurs Kommunes handicappolitik
- **Strategiområder:** Beskriver de hovedelementer, der indgår i politikken
- **Fokusområder:** Opsamler de væsentligste opmærksomhedspunkter for hver strategi
- **Implementering:** Beskriver hvordan handicappolitikken udmøntes.

Rammen

Fundamentet for Norrdjurs Kommunes handicappolitik er FN's standardregler om lige muligheder for handicappede og FN's konvention om rettigheder for personer med handicap.

Grundtanken i konvention er, at personer med handicap på alle områder skal have lige muligheder og samme rettigheder som andre mennesker.

Målgruppe

Målgruppen for Norrdjurs Kommunes handicappolitik er handicappede, deres pårørende og deres omgivelser.

I FN's standardregler om Lige Muligheder for Handicappede defineres et handicap, som *"tab eller begrænsning af muligheder for at deltage i samfundslivet på lige fod med andre."*

Der skelnes videre mellem funktionsnedsættelse og handicap. Funktionsnedsættelse er det objektivt konstaterbare hos personen, som for eksempel nedsat syn, spastiske lammelser eller en psykisk lidelse. Handicap er ikke knyttet til det enkelte individ. Det er omgivelsernes manglende evne til at kompensere den enkelte for sin funktionsnedsættelse.

*Handicap = Funktionsnedsættelse +
Barriere*

*Lige muligheder = Funktionsnedsættelse +
Kompensation*

En funktionsnedsættelse er dermed ikke ensbetydende med et handicap, hvis omgivelserne kan kompensere for denne.

Handicapbegrebet udvikler sig hele tiden i takt med, at det omgivende samfund bliver bedre til at indrette sig, så det modsvarer de behov og krav, som mennesker med funktionsnedsættelser har. Det, vi i dag opfatter som et handicap, behøver altså ikke nødvendigvis at blive opfattet som et handicap i morgen.

Den mere mundrette definition er:

Et handicap er en konstateret fysisk, psykisk eller intellektuel funktionsnedsættelse, som afføder et kompensationsbehov for, at den pågældende kan fungere på lige fod med andre borgere.

Visionen

Visionen for Norddjurs Kommunes handicappolitik er:

Det er Norddjurs Kommunes vision, at handicappede borgere får mulighed for at tage ansvar for eget liv og får mulighed for og ret til et liv som alle andre.

Det betyder, at Norddjurs Kommune vil sikre:

- At handicappede borgere modtager en sammenhængende, helhedsorienteret og tværgående indsats og sagsbehandling, hvor der er særligt fokus på overgange.
- At handicappede borgere inddrages i beslutninger, der påvirker deres eget liv og understøttes i at tage ansvar for eget liv.
- At alle handicappede borgere oplever inkluderende dagtilbud, skoler og andre uddannelses-tilbud samt et inkluderende arbejdsmarked, der tager udgangspunkt i den enkeltes forudsætninger.
- At alle handicappede får mulighed for at deltage i et rigt og varieret udbud af kultur-, sports- og fritidsaktiviteter, hvor de enten kan deltage på lige fod med andre eller i særlige tilbud.
- At handicappede borgere tilbydes boliger, der imødekommer den enkeltes særlige behov uden at ekskludere.
- At handicappede borgere understøttes i at benytte de etablerede sundhedstilbud og sundhedsfremmende initiativer.
- At handicappede borgere oplever, at bygninger, veje, pladser, byinventar, grønne områder og offentlige transportmidler er tilgængelige.
- At kendskabet til handicappede borgers særlige behov og forudsætninger udbredes til borgere, virksomheder og kommunale medarbejdere, så alle kan blive behandlet ligeværdigt og med forståelse og respekt.

Strategiområder

Med afsæt i visionen tager indsatsen overfor handicappede borgere udgangspunkt i følgende strategiområder:

- Sammenhængende, helhedsorienteret og tværgående indsats og sagsbehandling
- Medinddragelse, medbestemmelse og kommunikation
- Det gode hverdags- og familieliv
- Inkluderende dagtilbud, skoler og ungdomsuddannelser
- Et inkluderende arbejdsmarked
- Et aktivt kultur-, idræts- og fritidsliv
- Gode boliger og botilbud
- Sundhedsfremmende initiativer
- Tilgængelighed
- Nedbrydelse af omverdenens fordomme
- Frivillighed.

Sammenhængende, helhedsorienteret og tværgående indsats og sagsbehandling

En sammenhængende, helhedsorienteret og tværgående indsats og sagsbehandling er afgørende for en person med handicap og dennes pårørende, og stiller særlige krav til de fagpersoner, der arbejder på området. Det kræver, at de fagprofessionelle kan samarbejde på tværs af områder, afdelinger og tilbud, og at arbejdet koordineres. Dette skal ske med udgangspunkt i den handicappedes individuelle behov og ønsker.

Hvis målet skal nås, skal der ske en videreudvikling af arbejdet, som det fungerer i dag.

Der skal sættes særligt fokus på gode overgange, så overgangene fra barndom til ungdomsliv og videre til voksenlivet foregår så gnidningsløst som muligt. Dette gælder særligt overgangen fra barn til ung, der kan være problematisk både for den handicappede selv og dennes forældre. Ungdomslivet er en særlig fase, hvor der er særlige behov. Der skal derfor sikres særlige tilbud til unge.

Det skal sikres, at de fagprofessionelle kender til de tilbud og muligheder, der er i Norddjurs Kommune og deler deres viden.

Derudover skal der skabes en helhedsorienteret indsats, hvor den enkeltes netværk også inddrages. Det kan til tider være svært at være ægtefælle til, forældre til eller barn af en handicappet. De pårørende skal støttes og hjælpes, så de kan bidrage med at skabe et godt liv for deres nærmeste med et handicap.

Fokusområder:

- Der skal sikres en sammenhængende, helhedsorienteret og tværgående indsats og sagsbehandling med den handicappede borgers behov og ønsker for øje.
- Der skal sættes særligt fokus på gode overgange. Dette gælder særligt overgangen til ungdomslivet.

- De pårørende skal understøttes og hjælpes for at sikre en helhedsorienteret indsats.
- Det skal sikres, at de fagprofessionelle kender til de tilbud og muligheder, der er i Norddjurs Kommune. Samtidig skal der skabes vidensdeling på tværs af områder og sektorer.

Medinddragelse, medbestemmelse og kommunikation

De fleste ønsker at være selvstændige og kunne træffe beslutninger om eget liv.

Handicappede borgere skal opleve, at blive inddraget i og have indflydelse på beslutninger omkring eget liv – store såvel som små. Det vil sige, at den enkelte skal ses og føle sig som en aktiv og ligeværdig medspiller. Den handicappede har således også selv et ansvar for eget liv og de beslutninger, der bliver truffet.

Det betyder også, at information omkring tilbud, muligheder osv. skal være tilgængelig og let forståelig. Det gælder både den skrevne information og den mundtlige kommunikation. Særligt sidstnævnte er vigtig, idet handicappede – ligesom alle andre – har forskellige forudsætninger og derved forskellige behov.

Fokusområder

- Det skal sikres, at handicappede borgere er aktive og ligeværdige medspillere i beslutninger omkring deres eget liv.
- Information om Norddjurs Kommunes tilbud, muligheder osv. skal være let tilgængelig og forståelig.

Det gode hverdags- og familieliv

Langt de fleste borgere ønsker at klare sig selv og være så uafhængige af andre som muligt. Dette gælder særligt i forhold til løsningen af de daglige opgaver.

Det er derfor vigtigt, at den hjælp, der ydes, tager udgangspunkt i den enkeltes behov og forudsætninger – og hjælper den handicappede til at blive så selvhjulpne som mulig.

Det vil sige, at den praktiske og personlige hjælp skal understøtte dette. Velfærdsteknologi kan her bidrage til at gøre hverdagen lettere for borgerne og styrke deres muligheder for et liv uafhængigt af offentlig hjælp og støtte. Velfærdsteknologiske løsninger skal derfor tilbydes, hvor dette er muligt og giver mening.

Et andet aspekt af det gode hverdagsliv er muligheden for at få eller opretholde et godt familieliv. Dette gælder uanset, om det er far, mor eller barn, der er handicappet. Familier med handicap stilles overfor nogle særlige problematikker, hvorfor de nogle gange kan have særlig brug for hjælp og understøttelse. Det kan eksempelvis være svært at planlægge sommerferie, få ens handicappede barn passet og ordnet hverdagens gøremål.

Børn af handicappede forældre står overfor nogle helt særlige problemstillinger, da far eller mor ikke er som alle andre. Det kan som barn være svært at acceptere. Samtidig kan barnet have nogle behov, som den handicappede forældre ikke har mulighed for at opfylde. Der skal derfor sættes

fokus på netop disse børn og deres behov.

Fokusområder

- Norddjurs Kommune vil sikre et godt hverdagsliv for den handicappede ved at støtte deres mulighed for at være så selvhjulpne som muligt. Dette kan ske gennem træning, vedligeholdelse af evner og anvendelse af velfærdsteknologiske løsninger.
- Handicappede og deres pårørende skal have mulighed for at få eller opretholde et godt familieliv.
- Der skal sættes særlig fokus på børn af handicappede forældre.

Inkluderende dagtilbud, skoler og ungdomsuddannelser

Dagtilbud og skoler i Norddjurs Kommune skal arbejde med inklusion – ikke blot for børn/unge med et handicap – men for alle. Arbejdet med inklusion kan medvirke til at øge barnets/den unges muligheder senere i livet. Samtidig lærer det børn og unge at anerkende og acceptere hinandens forskelligheder.

Inklusion må ikke forveksles med rummelighed eller integration. Inklusion handler om, at børnene og de unge føler sig om aktive og ligeværdige deltagere i fællesskabet. De skal føle sig set og anerkendt, samt sikres social, personlig og faglig udvikling.

Det betyder, at tilbuddene skal tilpasses børnene og de unge. Inklusion er ikke ensbetydende med, at barnet/den unge nødvendigvis skal benytte de almene tilbud – men det rigtige tilbud. Det vil sige, at specialtilbuddene i Norddjurs Kommune skal opretholdes og udvikles.

Inklusion stiller krav til de fagprofessionelle. De skal sikre, at børnene og de unge stilles overfor stimulerende og udviklingsorienterede læringsmiljøer, der formår at understøtte og udfordre den enkelte. I arbejdet med inklusion skal der benyttes kompenserende teknologiske hjælpemidler, hvor dette kan lade sig gøre.

Det er Norddjurs Kommunes mål, at flest muligt skal tage en ungdomsuddannelse, hvorfor indsatsen for at få unge med handicap igennem en ungdomsuddannelse skal styrkes. I den forbindelse skal der arbejdes for, at overgangen til ungdomsuddannelserne bliver så let som mulig. Dette kan blandt andet ske ved at forberede den kommende uddannelsesinstitution, så den fra dag ét kender den handicappedes udfordringer og kan tage hånd om disse.

Det er dog ikke nok, at den unge får en god overgang. Det kan også blive nødvendigt at understøtte den unge, så denne ikke falder fra undervejs i uddannelsen. Fastholdelsesarbejdet skal ske i et samarbejde mellem Norddjurs Kommune og ungdomsuddannelserne.

Fokusområder:

- Der skal arbejdes inkluderende i skoler og dagtilbud. Hvis dette skal lykkes, skal de fagprofessionelles kompetencer styrkes, teamsamarbejdet skal videreudvikles, og forældrene skal inddrages i højere grad end tidligere.
- Der skal sættes fokus på gode overgange til ungdomsuddannelserne, så flest muligt får mulighed og lyst til at fortsætte skolegangen efter folkeskolen.
- Der skal sættes fokus på fastholdelse af handicappede unge på ungdomsuddannelserne.

Et inkluderende arbejdsmarked

Det er vigtigt for vores selvopfattelse at have et arbejde. Det skyldes, at vores arbejde er en del af vores identitet og dennes dannelse.

Samtidig giver arbejdet en mulighed for at føle sig som en del af et fællesskab på arbejdspladsen. Det giver også muligheden for at føle sig som en del af et større hele, idet man bidrager til samfundet på lige fod med alle andre. Sidst men ikke mindst giver et arbejde mulighed for at forsørge sig selv og derved opnå selvstændighed.

Et inkluderende arbejdsmarked kræver, at både Norddjurs Kommune, andre offentlige arbejdspladser og det private arbejdsmarked tænker nyt og anderledes.

Der skal tænkes i ressourcer og muligheder frem for begrænsninger. Dette gælder i forhold til den handicappede, hvor der skal større fokus på dennes ressourcer, udvikling og arbejdsevne. Det gælder imidlertid også i forhold til, hvad der kan betragtes som et arbejde. Her skal Norddjurs Kommune som arbejdsplads agere foregangsmand.

Fokusområder:

- Der skal arbejdes målrettet for at sikre et inkluderende arbejdsmarked, hvor den enkelte får mulighed for at bidrage med sin viden og kompetencer.
- Der skal i endnu højere grad sættes fokus på den enkeltes ressourcer og på at udvikle den enkeltes arbejdsevne.
- Forståelsen af, hvad der udgør et arbejde, skal nytænkes.

Et aktivt kultur-, idræts- og fritidsliv

En del af det hele menneske er, at man også har mulighed for at have et rigt kultur-, idræts- og fritidsliv.

Det skal derfor sikres, at der er et rigt og varieret udbud af kultur-, idræts- og fritidsaktiviteter i Norddjurs Kommune, der er tilgængelige for kommunens handicappede borgere.

Det betyder, at kommunen skal understøtte foreninger og kulturinstitutioner, så de bedst muligt kan inkludere handicappede borgere i deres aktiviteter.

Det kan samtidig kræve, at der igangsættes eller opretholdes særlige tilbud til handicappede borgere.

Fokusområder:

- Det skal sikres, at handicappede borgere har mulighed for at deltage i et rigt og varieret udbud af kultur-, idræts-, og fritidsaktiviteter. Det kan enten være i de 'almene' tilbud eller i særlige tilbud.

Gode boliger og botilbud

Boligen er et vigtigt holdepunkt i vores hverdag, idet den skaber faste rammer og tryghed. Vi har alle forskellige behov, ønsker og præferencer for, hvordan vores bolig skal indrettes, hvor den skal ligge osv. Dette gælder også kommunens handicappede borgere.

Der er derfor brug for en bred vifte af forskellige boliger og botilbud. Disse skal kunne tilpasses den enkeltes ønsker og behov, og understøtte den handicappedes trivsel og selvstændighed. Herved sikres også, at borgeren så vidt mulig kan forblive i sit nærmiljø og ikke skal gøre brug af botilbud uden for kommunen.

Der skal samtidig tænkes i inkluderende boligbyggerier. Derfor skal eksempelvis tilgængelighed tænkes ind, når der skal opføres nye boliger eller allerede opførte boliger skal ombygges. Dette skal ske over hele kommunen.

Fokusområder:

- Der skal tænkes i inkluderende boligbyggerier over hele kommunen.
- Det skal fortsat sikres, at der er en bred vifte af egnede boligtilbud i kommunen til handicappede borgere, der opfylder den enkeltes behov.

Sundhedsfremmende initiativer

Norddjurs Kommune har særlig fokus på sundhedsfremme og forebyggelse, hvorfor der er igangsat mange generelle sundhedsindsatser. Personer med handicap kan dog have behov for en særlig indsats og støtte, da de kan opleve yderligere barrierer. Disse barrierer kan både være fysiske og psykiske.

Barriererne er blandt andet medvirkende til, at især psykisk syge og udviklingshæmmede har en væsentlig lavere gennemsnitlig levealder end andre.

Der skal derfor øget fokus på at understøtte kommunens handicappede borgere i at have en 'sund livsstil' med blandt andet varieret kost, motion, fravær af misbrug osv.

Det skal samtidig sikres, at de handicappede støttes i at benytte de sundhedstilbud, der er tilgængelige i kommunen/regionen.

Desuden skal der sættes særlig fokus på de handicappede borgere, der ud over deres handicap også lider af en kronisk sygdom og/eller har et misbrugsproblem. Disse borgere har nogle helt særlige behov, der skal imødekommes.

Fokusområder:

- Der skal øget fokus på at understøtte handicappede borgere i en 'sund livsstil'.
- Der skal sættes fokus på, at personer med handicap understøttes i at benytte de eksisterende sundhedstilbud, og at det nære sundhedsvæsen også tilpasses til de særlige behov, som handicappede borgere har.
- Der skal sættes særligt fokus på handicappede borgere med kroniske sygdomme og misbrugsproblemer.

Tilgængelighed

En vigtig forudsætning for, at visionen kan opnås, er, at de overordnede rammer er til stede. Det er vanskeligt at blive en aktiv og ligeværdig deltager i fællesskabet, hvis rammerne omkring fællesskabet ikke er fysisk tilgængeligt.

Norrdjurs Kommune ønsker derfor løbende at forbedre den fysiske tilgængelighed i kommunen. Det gælder bygninger, veje, pladser, grønne områder, byinventar og offentlig transport. Der skal igangsættes en dialog om, hvor behovet er størst, og hvad der reelt virker.

Tilgængelighed skal altså indarbejdes som et fast element i den øvrige planlægning. På den vis bliver Norrdjurs Kommune tilgængelig for alle.

Fokusområder:

- Norrdjurs Kommune skal gøres tilgængelig for alle. Det gælder både bygninger, veje, pladser, grønne områder, byinventar og offentlig transport.
- Tilgængelighed skal indarbejdes som et fast element i kommunens planlægning.

Nedbrydelse af omverdenens fordomme

En af de helt store barrierer for, at handicappede kan få et liv som alle andre, er omverdenens fordomme. Disse fordomme kan blandt andet have betydning for, om den handicappede kan få et job, have et aktivt fritidsliv eller benytte de almene tilbud på skole- og dagtilbudsområdet.

Man kan ikke tvinge omverdenen til at ændre holdningerne til og fordommene mod handicappede. Norrdjurs Kommune kan og vil imidlertid arbejde aktivt på at udbrede viden om og kendskabet til handicap for dermed at øge omverdenens bevidsthed. Dette både til borgere, virksomheder og kommunale medarbejdere.

Fokusområder:

- Viden om og kendskabet til handicap skal udbredes til borgere, virksomheder og kommunale medarbejdere.

Frivillighed

Norrdjurs kommune har mange frivillige ildsjæle, der gerne vil gøre en forskel – også for personer med handicap. Den frivillige indsats i Norrdjurs Kommune er vigtig og højt værdsat. Frivillige har ofte en helt særlig mulighed for at skabe unikke relationer – og dermed gøre en forskel for deres medmennesker.

Alligevel oplever mange, at handicapområdet er 'lukket land', hvilket ikke er hensigten. Der skal derfor i højere grad end i dag tænkes i, hvordan de frivilliges ressourcer bedst muligt kan udnyttes.

Fokusområder:

- De frivillige kræfter skal i højere grad, end det er tilfældet i dag, inddrages i arbejdet med at opnå lige muligheder for handicappede.
- Norddjurs Kommune skal sikre, at de frivillige har tilstrækkelig viden til, at indgå i et positivt og aktivt samspil med de handicappede.

Implementering

Handicappolitikken vil fremadrettet blive udmøntet i forbindelse med udarbejdelsen af mere konkrete og operationelle delpolitikker, planer og kvalitetsstandarder.

Desuden skal det i forbindelse med implementeringen af politikken sikres, at der arbejdes med evidensbaserede metoder og med fokus på forebyggelse, tidlig indsats, nytænkning og afprøvning af nye metoder.

Det er endvidere vigtigt, at de handicappede inddrages i et aktivt samspil med kommunen om udvikling af de enkelte servicetilbud.